

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrto leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezumni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vojna z Italijo.

Položaj na italijanski fronti.

Na fronti ob Soči so naše čete pri Plavi zopet odbile več napadov in prizadele nasprotniku težke izgube. V skalnatem gorovju Krna se nadaljujejo boji planinskih čet. Na koroški meji se ni nič posebnega pripetilo. Na Tirolskem so bili odbiti sovražni naskoki proti prelazu Tiliach, v ozemlju Tofana, pri Trosassi, Buchensteinu in Montecostonu vzhodno Folgarije.

Nova uspešna akcija našega brodovja ob italijanski obali.

Dne 17. in 18. junija je izvršilo več naših križark in torpednih jednot ogledni obhod ob italijanski obali od državne meje do Fano. Pri tem so s topovskim ognjem poškodovale semaforске postaje ob izlivu Tagliamenta in pri Pesari ter železniške mostove čez reke Metanio in Arzila pri Rimini; tudi so potopile neki italijanski parnik, rešivši njegovo posadko.

Vse naše ladje so se vrnile nepoškodovane.

Odbiti italijanski napadi pri Plavah, Ronkih in Trziču.

Po lahkem odbitju slabejših italijanskih napadov pri Plavah, Ronkih in Trziču. je tudi včeraj na fronti ob Soči nastal zopet mir. Tudi na koroški meji strelja sovražna artilerija brez uspeha na naše utrdbe. Pri svojem, vsaj z eno brigado izvršenem in, kakor znano, povsod odbitem napadu na naše postojanke vzhodno doline Fassa, je imel sovražnik znatne izgube. Samo pred eno oporno točko je bilo naštetih 175 italijanskih trupel.

Ob fronti na Soči in ob koroški meji je nastal po zadnjih brezuspešnih, z velikimi izgubami združenih napadih Italijanov mir, katerega prerušujejo le posamezne praske in na nekaterih mestih topovski ogenj. Neki, včeraj popoldne pri Plavah od sovražnika izvršen napad smo s topovskim ognjem že v kali zatrli. Ob tirolski meji so bili italijanski oddelki, ki so skušali prodreti proti

gorskim prelazom vzhodno od doline Fassa, povsod odbiti.

Sovražnik je ustavil brezuspešne napade na planoti Folgarija in Lavarone. V maloštevilnih „odrešenih“ krajih ob meji mučijo Italijani ljudstvo s tem, da jemljejo tale in izdajajo brutalne nasilne odredbe.

Brezuspešni italijanski napadi.

Z novimi sunki ob soški fronti so dosegli Italijani ravno tako malo uspeha, kakor dosedaj. Pri Plavah so odbile naše vrle dalmatinske čete predvčerajšnjim zvečer in ponoči napad neke italijanske brigade. Včeraj nas je sovražnik zopet napadel, pa je bil iznova poražen. V napadalnem prostoru smo ugotovili 2 piemonteški brigadi in en polk mobilne milice. Italijanske izgube so tu, kakor tudi v krnskem ozemlju jako težke.

Boji pri Plavah in v krnskem ozemlju.

V noči na 20. junij so zavrnile naše hrabre čete pri Plavah zopet dva italijanska napada. Tu je prišel neki italijanski častnik z belo zastavo in s trobentačem pred našo pozicijo, da sporoči neko prošnjo svojega brigadnega poveljnika. Ker pa se ti osebi nista mogli izkazati s pismenim pooblastilom kot parlamentarja, smo ju prijeli in sta sedaj v našem vojnem vjetništvu. V ozemlju severozahodno od Krna smo vrgli sovražnika iz njegove pozicije v sedlu, pri tem so se posebno odlikovali oddelki debrecinskega honvedskega pehotnega polka. Naša težka artilerija je uspešno posegla v gorski boj ob koroški meji. Neki napad v prostoru vzhodno od Plškena je ostal kakor vedno, brezuspešen. V tirolskem obmejnem ozemlju se ni pripetilo ničesar bistvenega. Ogenj italijanske težke artilerije, naperjen proti našim utrdbam, nima prav nikakega učinka. Dne 19. junija so naše torpedovke uspešno obstreljevale skladišča za olje in pristaniške naprave v Monopoli. Naši hidroplani so z bombami poškodovali kolodvor v Bariju in Brindisiju.

Strahovit boj pri Plavah.

Italijani so več dni obstreljevali naše pozicije s 100 topovi. Nato je udarila 3. italijanska divizija.

Naša pehota je pustila z neomajno mirnostjo sovražnika, da se ji je popolnoma približal, nato pa ga je pričela strahovito obstreljevati. Italijani, med katerimi se je nahajalo mnogo vojakov, ki so se bojevali že v Tripolitaniji, pa navzlic velikim izgubam niso odnehali prodirati. V divjem boju, v katerem so se posluževali vojaki puškinih kopit, lopat, kamenja, nožev, da celo zob, so se ponesrečili 3 sovražni naskoki. Ko je bila njihova odporna sila zlomljena, so se pričeli Italijani umikati, pustivši na bojišču mnogo mrtvih in ranjenih. Pariške vesti poročajo, da se vrše pri Tolminu in Gorici trdovratni boji. Avstrijci so Tolmin močno utrdili ter preprečajo italijanske poskuse, prekoračiti Sočo južno od tega kraja. Italijanski oddelki, ki so prispeli od Kormina in St. Lovrenca, so pričeli napadati avstrijske pozicije z juga sem.

Zopetni napad na Trst.

22. t. m. ponoči so zopet zaslišali aeroplan nad Trstom. Sovražni zrakoplovec si je zdaj izbral kot cilj železniške naprave. Vendar pa bombe, ki jih je vrgel, niso povzročile nobene škode.

Resnica o bojih pri Plavah.

Iz vojnotiskovnega stana poročajo: Italijanski glavni stan razširja o dosedanjih bojih pri Plavah poročila, ki niso le samo ob sebi neresnična, marveč hočejo celo ponesrečenim napadalnim poskusom dati navidezno podobo zmagovitih afer. Po osemdnevnih bojih, po katerih je imel sovražnik izvanredno veliko izgub, so pozicije pri Plavah trdno v naši posesti, so in niso bile na nobenem mestu predrte. Od premočnega artiljerijskega ognja podpiran, je spravil sovražnik dne 10. junija in v noči na 10. junij kakih šest stotnij na avstrijsko obrežje. Protinapad, ki smo ga takoj izvršili, smo morali zaradi ljutega sovražnega artiljerijskega ognja ustaviti ter ga preložiti kadar se zmračí. Nasprotnik se je pa umaknil na zahodno obrežje, ne da bi se sploh skušal upirati. Dne 12. junija je sovražna infanterija zopet prekoračila Sočo in je pričela napadati višino 383, kamor je bil tudi koncentriran ogenj kakih 80 sovražnih topov. Sovražnik je prišel do naših pozicij, bil pa je v ljutih

PODLISTEK.

Sendomirski samostan.

Dalje.

Te besede razburijo grofa tako, da zgrabi na tleh ležečo dekle in jo hoče s silo spraviti iz sobe. Olga pa jo od jeze vsa rdeča zgrabi za drugo roko, potegne k sebi in zavpije na ves glas: Dobro, naj bo! Pahní tudi mene iz hiše, saj je to itak tvoj namen. Da bi te bila prej tako poznala, kakor te poznam sedaj! Kako sem nesrečna! nadaljuje ihte. Tako se me žali, tako grdo se z menoj ravna! Toda hišna, ki ni zakrivila ničesar, ne bo nikdar po krivici zame trpela! S tem je pokazala s prstom na duri svoje spalnice. Hišna takoj razume njeno povelje ter hitro odide v spalnico, za njo pa izgine tudi Olga sama ter za seboj trdno zaklene.

Kakor strela z jasnega je to zadelo grofa. Vzravna se in gre proti spalnici; kar pa se ustavi in se zamisli, kakor ne bi vedel, kaj hoče. V istem hipu stopi stari oskrbnik predenj ter ga nagovori. A grof gre brez odgovora mimo njega po dolgih hodnikih v svojo sobo na nasprotni strani gradu. Starec gre v skrbah za njim. Pred durmi pa grof molče zamahne z roko, češ, da hoče biti sam in izgine v sobo. Kako je prebil to noč — kdo bi to vedel?

Ko sluga drugo jutro vstopi, najde gospodarja oblečenega sedeti na stolu. Zdelo se je, da spi. A ni spal, srepo je gledal predse. Večkrat ga je moral sluga nagovoriti, preden se je toliko

vzdramil, da mu je mogel izročiti grofičino željo, naj izvoli zajtrkovati danes v njeni sobi. Strme ga pogleda Staršensky, potem pa molče vstane in mu sledi.

Vesela in v vsej cvetoči lepoti mu prihiti Olga nasproti, kakor se ne bi pripetilo ničesar. Le mimogrede in kakor v šali omeni dogodke pretekle noči. Svojo hišno zatoži grofu, da ima z neznanim človekom tajno ljubimsko razmerje. Potem pokliče hišno, ki dokaj nesporno pripoveduje kaj neverjetno zgodbo. Končno prosi hišna svojo gospodinjno odpuščanja in grofica ji z ozirom na sicer dobro vedenje v svojem in v imenu svojega moža velikodušno odpusti. Naposled vpraša vendarle tudi njega, ali je zadovoljen, in ko on molče prikima, ostane dekle pri hiši.

Molče pozajtrkuje Staršensky in molče zapusti grad. Na poti ga sreča stari oskrbnik. Rad bi se pogovarjal z njim o dogodkih zadnje noči, toda ni imel poguma ogovoriti ga; zakaj že grofov obraz je pričal o njegovem duševnem stanju. Molče sta šla po opravkih. Grof se ni trudil pozabiti dogodke zadnje noči, ampak resnično ni nič mislil. Človek je pač kakor ptič noj; kadar mu preti nevarnost, vtakne glavo v grm menceč, da ni več nevarnosti zanj, ako je sam ne vidi. —

Nekaj dni pozneje je hotel Staršensky k svoji ženi. Rekli so mu, da se koplje; ker pa je zaslišal iz sosednje sobe glas svojega otroka, vendar vstopi. Tu najde malo hčerko sedečo na tleh sredi sobe. Olgine dragocenosti so ležale razmetane okrog nje. Med njimi tudi preobrnjena skrinjica za lepotiche in prt, ki ga je bil otrok očitno potegnil z mize in tako dobil skrinjico z dragulji za igráčo. Dobrovoljno pristopi Staršensky

in pokara otroka. Potem mu odvzema dragocene igráče drugo za drugo in viaga bleščeče kamne v skrinjico. Pri tem zapazi, da ima skrinjica dvojnati pokrov, katerega rob je pri padcu skrinjice z mize odpustil. Poizkuša torej z roko utrditi pokrov v rob, pri čemur mu pade notranji del pokrova na tla. V zunanjem delu pa zagleda sliko, ki se je dala izvleči in že jo drži v roki.

Bila je slika Poljaka v narodni noši. Grozna slutnja ga obide. Čudno zvezo črnih oči in svetlorumenih las, katero je nazival pri svojem otroku hudomušnost narave, je kazala tudi ta slika. Zdaj si ogleduje otroka, zdaj sliko. Te poteze je moral že nekje videti! Toda kdaj? Kje? — Obide ga groza. Spet se ozre na otroka, spet vidi one črne oči in svetlorumene lase, strašna slutnja mu vstane v srcu. Spomni se stričnika iz Varšave. — Oginsky! zakriči in trepetajoč se oprime mize, da se ne zgrudi.

Sele ko zasliši v sosednji sobi ropot, se vzdrami. Hitro pritrdi pokrov v skrinjico in jo dobro zapre, sliko pa vtakne v žep in zbeži.

Onega dne ga na gradu ni bilo videti. Pri obedu je ostalo njegovo mesto pri mizi prazno. Zvečer se prikrade kakor tat v sobo svoje strežnice in ji veli, naj mu takoj pripelje malo hčerko. Prime jo za roko in jo odvede na klop v samotnem kotičku „rajskega vrta“, kjer ga najde uro pozneje oskrbnik, ki ga je bil iskal že povsod. Še vedno je sedel na klopi. Otrok je stal pred njim, on pa je držal v roki sliko, zrl dolgo zdaj na otroka, kakor bi si hotel zapomniti vsako potezo njegovega obraza, zdaj zopet nepremično na sliko, tako menjaje, kakor bi hotel kaj primerjati — si misli stari oskrbnik.

Dalje.

bližinskih bojih tako poražen, da se je večina umaknila zopet na zahodnje obrežje. I.e slabi oddelki so se mogli v kritih mestih na tostranskem obrežju vzdržati. Okoli 1000 padlih Italijanov je ostalo v ozkem napadalnem prostoru. Prije zopetni napadni v noči na 14. junij so bili lahko odbiti. Dne 14. junija zvečer je sovražnik po štirurni artiljerijski predpripravi zopet izvršil napad, ki pa je bil krvavo odbit. Dne 15. junija so od 4. zjutraj ljuto in neprenehoma streljali proti našim pozicijam s poljsko ter težko artiljerijo ter porabil pri tem ogromno municije. V naslednji noči so naperili tri infanterijske napade proti višini 383, ki so se razbili ob odporu hrabrih Dalmatincev. Isti rezultat je imel napad, izvršen dne 16. junija s silnimi močmi, čeprav je tudi ta dan od jutranje zore delovala artiljerija. V noči in dopoldne 17. junija so napadli z močnimi infanterijskimi četami. Sovražnik: brigada Ravenna in Forlì, ojačen z mobilno milico je imel najtežje izgube. Vjetniki so izpovedali, da je kralj sam zapovedal, da se mora višina pri Plavah zavzeti za vsako ceno. Do opoldne dne 17. junija so bili boji odločeni. Sovražnik se je utrdil pred našimi pozicijami in ni podvzel nobenega resnejšega napada več. Poročilo, da so vplenili Italijani eno avstrijsko strojno puško, je izmišljeno; pač pa smo mi vplenili dve italijanski strojni puški. Resnične so le navedbe glavnega stana o težkih izgubah Italijanov. Ne glede na zelo verjetne izpovedi različnih vjetnikov, je ležalo v okoli 1,2 kilometra širokem napadalnem prostoru 3000 nepokopanih mrtvih Italijanov. Vse naše izgube o mrtvih, ranjenih in pogrešanih niti primeroma niso tako velike. V bojih pri Plavah so se morale naše čete bojevati tudi s pijanimi nasprotniki, kar je bilo pri ujetnikih in ranjenih vojaki pehotnega polka št. 38 nedvomno dognano. Tudi so se naše na bojišču steklenice z ostanki žganja. Končno so imeli nasprotniki nejasen pojem o ženevski konvenciji. Ranjence, ki so obležali v težavnem terenu so italijanski vojaki na bestialen način zaklali. Na zahodnjem obrežju so vozili municijski vozovi za sovražne motorske baterije pod varstvom „Rdečega križa“, na drugi strani je poslal nasprotnik po nekem boju brez vsega oddelek zdravnikov in moštvo tik pred naše pozicije, da poberejo mrtvece. — Pozneje je prišel neki poročnik, ki se je izdal za parlamentarja in je hotel, ne da bi mogel pokazati kako polnomočje ali legitimacijo, pred fronto je govoril o odstranitvi mrtvecev. Take naivne poskuse prešpijonirati naše pozicije, smo rešili s tem, da smo dotične osebe vjeli. Priznanja za hrabre bojavnike pri Plavah ni izostalo: Njegova c. in kr. Visokost najpresvitlejši najvišji poveljnik, je poslal dne 18. junija sledečo brzozavko poveljniku ondotnega obrambnega odseka: „Armada je ponosna na hrabre čete pri Plavah. Le tako naprej! — Feldmaršal nadvojvod Friderik.“

Avstrijsko-ruska vojna.

Lvov zopet naš!

Naše zmagovite čete so dne 22. junija zopet zavzele Lvov.

V prestolnici gališke kraljevine, v osrčju avstrijskih Poljakov in Rusinov plapolajo zmagovite zastave naših armad, zvonovi staroslavni lvovskih cerkva oznanjajo odrešenje in nepopisna radost prešinja zvesto prebivalstvo. Decimirane in poražene ruske armade se jadrno umikajo pred strahovitimi udarci zmagovitih zavezniških čete so zopet zasedle glavno mesto Galicije, Lvov. Naj navedemo par podatkov iz preteklosti in sedanosti tega mesta. Lvov, ki šteje danes več nego 220.000 prebivalcev je ustanovil l. 1250. knez Lev ob vzhodni gradu, ki je bil kot trdnjava zgrajen proti tatarskim napadom. L. 1340. je poljski kralj Kazimir Veliki zavzel Lvov, ter mu dal magderburško mesto pravo. Lvov je ležal ob važni trgovski cesti, ki vodi z vzhoda v Evropo, in se je vsled tega že zgodaj zazvil kot trgovsko mesto. Dolgoletni boji s Tatarji in kozaki in pa razrušitev mesta od strani švedskega kralja Karla VIII. l. 1704., so povzročili, da je Lvov precej izgubil kot trdnjava in trgovsko mesto.

Ko se je leta 1772. Poljsko razdelilo, je prišel Lvov kot glavno mesto avstrijske kronovine Galicije pod avstrijsko vladjo. Leta 1867. je postalo mesto avtonomno. Od tedaj se je hitro razvilo in dela danes vtisk modernega mesta. Rimsko-katališka stolna cerkev, ki obstoji od 14. stoletja, je edina gotoka zgradba v Lvovu. Armensko-katoliška stolna cerkev, ki je bila zgrajena v 14. stoletju kot kopija katedrale v Ani v Armeniji, je delo Šlezijca Doringa. Rusinska katedrala sv. Jurija je mogočna zgradba z veliko kupolo v krasnem rokoko. Na glavnem trgu, obdanem s stoletja stari mi hišami, stoji mogočna mestna hiša s 65 metrov visokim stolpom. Lvovsko vseučilišče obstoji od l. 1661. V letu pred izbruhom vojne je štel

3500 slušateljev. Razen tega ima Lvov tehnično visoko šolo z 2000 slušatelji, živinozdravniško visoko šolo, kadetnico, trgovsko akademijo in mnogo srednjih, meščanskih in ljudskih šol. Omeniti je še palačo trgovinske in obrtne zbornice, glavne pošte, avstro-ogrške banke, ravnateljstva državnih železnic in druge, nadalje mnogo spomenikov: kralja Sobieskega, poljskih pesnikov Mickiewicza, Fredra, Njejskega, grofa Goluchowskega, in dr. Lvov ima tudi več bogatih muzejev in knjižnic, med temi so najvažnejši: „Ossolinum“, Sobieski-jev narodni muzej, rusinski narodni muzej. Mesto ima pet kolodvorov.

Uspeh zavezniške ofenzive.

Severno od Sieniawe so napadi zavezniških čet prisili Ruse, da so opustili svoje pozicije in da so se umaknili na Tarnograd. Armada Mackensena je ostro zasledovala sovražnika. Dachnow in Lubaczow sta bila zavzeta v naskoku, južni breg reke Smolinke pa očiščen sovražnika. Pri Niomirowu je bil ruski odpor kmalu strt in cesta Niomirow prekoračena. Bitka v Galiciji se nadaljuje. V naskoku proti nepretrgano zvezani obrambni poziciji Rusov ob Werezyci in severno od nje so zavzele čete zavezniških armad pozicijo za pozicijo.

Grodek in Komarno sta osvojena.

Na severni fronti smo očistili južni breg Tanewa od sovražnika, ter zasedli Ulanow po ljutem boju.

Južno od gorenjega Dnjestra napad zavezniških čet napreduje. — Vzhodna skupina armade Pflanzer je nove težke napade Rusov zopet krvavo odbila.

Zavezniške čete so zasedle Tarnograd.

Severno od Sieniawe so prodrle našega sovražnika zasledujoče čete na rusko ozemlje ter so dospele do višin severno od Kroszowa, do nižine ob Tanewu in so zasedle Tarnograd. Tudi one ruske sile, ki stoje med dolinim Sanom in Vislo se na več krajih umikajo. Vzeli smo Ciechanow in višine severno od tega kraja. V goratem ozemlju vzhodno od Niemirowa, ter v okolici pri Janowu so se nam postavile močne ruske sile nasproti. Ob Werezyci se vrši boj. Naše čete so zavzele na več krajih vzhodno od te reke trdne pozicije. Južno od gorenjega Dnjestra so se morali Rusi umakniti po ljutih bojih iz svojih pozicij pri Lityni proti Kolodrubom. Sicer je položaj ob Dnjestru neizpremenjen. Vzhodna skupina armade Pflanzer je včeraj med Dnjestrom in Prutom kar najbolj krvavo zavrnila 8 ruskih naskokov. Sovražnik, ki je obupno poskušal vreči naše hrabre čete v Bukovino nazaj, je imel v artiljerijskem ognju težke izgube ter se je beže umaknil. Vplenili smo 8 častnikov, 1200 mož in 3 sirojne puške.

Velika zmaga pri Magierowu in Grodeku.

Nadaljevanje krepke ofenzive združenih armad je doseglo včeraj v bitki pri Magierowu in Grodeku novo popolno zmago nad sovražnimi armadami. Po foriranju Sana in zopetnem zavzevanju Przemysla je uspeh združenih armad izsilil v prebijalni bitki med Lubaczowsko in zgornjim Dnjestrom dne 15. junija nadaljne umikanje sovražnika, ki je bil med tem s pritegnitvijo številnih ojačen, postal zopet krepak za boj. Sovražnik se je takrat z velikimi izgubami umaknil v vzhodni in severo-vzhodni smeri. V naslednjih dneh je najvišje rusko armadno vodstvo zbralo še enkrat ostanke poraženih armad v varstvo gališkega glavnega mesta, in da bi naše prodiranje končno ustavilo v pozicijah Werezycy, ki je po terenu močna in dobro pripravljena. Po hudem boju je naval junaških združenih armad tudi to pot omajal celo rusko fronto. Že v popoldanskih urah je bila sovražna pozicija v napadalnem prostoru armade generalnega polkovnika Mackensena pri Magierowem prebita. Sovražnik se je začel umikati proti Ravi Ruski in Zolkiewu, dočim se je ob Werezyci še srdito ustavljal. Ponoči so deli armade Boehm-Ermolli jurišali na sovražne pozicije ob obeh straneh ceste v Lvov. Obenem so drugi kori te armade vdrli povsod v sovražno glavno pozicijo. Od 8. zjutraj se Rusi na celi bojni fronti umikajo, tako proti Lvovu, kakor tudi na sever in na jug od njega. Združene armade jih preganjajo. Zopet je prišlo zmagovalcu v roke na tisoče vjetnikov in mnogo vojnega materiala. Na zgornjem Dnjestru je začel sovražnik zapuščati svoje pozicije. Na fronti armade Pflanzer je bil na več krajih napad ponovljen, a vedno z velikimi izgubami odbit.

Rusko poročilo o bojih v Galiciji.

Poročilo petrograške brzozjavne agenture. Razvoj bitke na 60 vrst dolgi fronti Tiszenyca-Swica, na kateri operira ena šestih armad, ki so nas napadle v Galiciji, more podatki pojem o razsežnosti sedaj se razvijajočih akcij.

Važnost te akcije v smeri ob Stryju obstoja v tem, da obkroži našo, proti armadi Mackensena obrnjeno fronto. Eventualni uspehi sovražnika v smeri proti Stryju in Lvovu bi bili za ofenzivo Mackensena odločilne važnosti. V nasprotnem slučaju bi se ta ofenziva skrcila na frontalne sunke, ki bi bili v stratežnem oziru brezplodni. Vendar

ne tvori zgoraj omenjeni odsek ob Dnjestru glede na tamkaj uporabljene moči glavnega bojišča.

Dne 15. maja je zadela sovražna armada, ki je sledila našim, iz Karpatov se umikajočim četam za petami, v okolico vzhodno od Drohobycza, pri Stryju in Boleslavu na naš odpor. Okrog 19. maja je postavil sovražnik vse svoje moči v boj. Toda že po dveh dneh je bil prisiljen, prekiniti svojo ofenzivo, ker je izgubil 10.000 ljudi. Njegov edini uspeh, ki ga je imel v teh osem dnevnih bojih, je bil ta, da je odlomil našo desno krilo pri Slonsku ter nam grozil z obkolitvijo. V onem tednu smo se pasivno zadržali ter smo se omejili na uničenje sovražnika, če se je bližal našim jarkom.

Nato je zbral sovražnik v štirih dneh svojo težko artiljerijo kakor tudi svoje rezerve, ter pričel dne 25. maja z odločilnim napadom. Kriza je nastala v petem dnevu boja. Mogočnemu koru generala Bothmerja, ki obstoja iz treh nemških divizij, se je posrečilo z neverjetnimi žrtvami zavzeti Stryj.

Ko smo opazili utrujenost Avstrijcev, ki so nas napadli na desnem krilu sovražne armade, smo prešli v ofenzivo, ter jih vrgli nazaj. Med 30. majem in 1. junijem je bilo neodločeno ali naj poskusimo Nemce, ki so predrli našo fronto pri Stryju, obkoliti, ali naj se umaknemo ob Dnjestru. Splošni položaj v Galiciji je bil povod da smo storili zadnje.

V noči dne 3. junija je napadel sovražnik v svrhu demonstracije naše mostne utrdbe pri Mikolajowu, pri čemer je izgubil več tisoč mož. Svoj glavni sunek je napravil sovražnik s korom generala Bothmerja v bolj vzhodni smeri. Napad proti Zydaczowu smo odbili, toda v noči dne 6. junija je prekoračil general Bothmer reko Dnjester pri Żurawnu in okrog 8. junija zasedel na levem bregu reke ozemlje 20 vrst na široko in 15 vrst na globoko.

Dne 8. in 9. junija smo vrgli glavno moč nemških čet čez Dnjester. Kljub temu pa je podpiral poveljnik sovražnih moči začetek splošne ofenzive ter nanovo poslal ostanke svojih polkov k novemu napadu na ta način, da je močne čete nemške armade poslal ob desnem bregu Stryja proti mostnim utrdbam pri Zydaczowu. 15. junij je prinesel sovražniku nov poraz. Samo v Bereznici Krolewski smo usmrtili z bajonetom tisoč Nemcev in jih pokopali.

Nemško-francoska vojna.

Ofenziva Francozov in Angležev razbita.

Kose jarkov, ki smo jih predvčerajšnjim izgubili severno od ribnika pri Bellewaarde, smo povečini zopet osvojili. Angleži in Francozi so včeraj svoje prodiralne poskuse nadaljevali. Severno kanala La Bassee smo premagali Angleže v boju moža proti možu ter jih prisilili, da so se hiteli umikati v svoje pozicije. Proti fronti Lievin — Arras so Francozi neprestano znova napadali. Ob višini Loretto smo jim prepustili jarek, ki je bil že popolnoma razstreljen. Južno od Soucheza se jim je posrečilo se obdržati v naši poziciji v širokosti kakih 800 m. Na vseh ostalih krajih smo jih krvavo zavrnili. Napadi, ki so jih izvršili, porabivši kar največ municije in ne meneč se za najtežje izgube, so se torej zopet končali s porazom za Francoze in Angleže. Za nas zmagoviti blizki boji pričajo z nova o sijajni hrabrosti in nemajni vstrajnosti naših čet.

Z enakim neuspehom so se končali francoski napadi pri Mouline — Onstouvent. Tam smo vjeli 5 častnikov in 300 vojakov.

V Vogezih so živahni boji med Fochto in dolino Lauche včeraj še trajali, zvečer pa so ponehali. Ne glede na malo izgubo terena severno-zapadno od Metzerala, smo obdržali vse naše pozicije ter vjeli sto sovražnikov.

Položaj na francoski fronti.

Severno od kanala La Bassee in severno od Arrasa smo več sovražnih delnih napadov krvavo odbili. V Champagni smo sestrelili neki francoski oddelek, ki je pri Perthesu razstrelil mine in nas potem napadel. V Vogezih Francozi ljuto obstreljujejo Münster. Ponovni francoski napadi v dolini Fecht so ostali brezuspešni. Več francoskih napadov na višino Loretto se je razbilo. V Argonih smo odbili več krajevnih sovražnih napadov v bajonetnem boju. Severo-vzhodno od Lunevilla smo nenadoma napadli utrjeni kraj Embermenil in ga zavzeli. Po razrušitvi francoskih obrambnih naprav so se naše čete vrnile v svoje stare pozicije.

Nemška ofenziva v Argonih.

Na zapadnem obronku Argon smo prešli v ofenzivo. Württemberški in severonemški domobranci so v širini 2 km zavzeli v naskoku več zaporednih obrambnih črt ter prizadjali Francozom pri njihovih brezuspešnih protinapadih kar najtežje izgube. Plen tega boja znaša 6 častnikov, 623 mož, 3 strojne puške ter 3 metalce min. Z višino ob Maasi so izvršili Francozi proti našim pozicijam zapadno od Les Epargesa 5 močnih napadov, ki so se zapadno od ceste v našem ognju razbili. Vzhodno od ceste je vdrl sovražnik v ne-

svetu zdrav mir. Reuterjev biro dostavlja, da je s to mirovno akcijo zadovoljen tudi president Wilson.

„Morning Post“ javlja iz Washingtona, da je bil za dne 19. junija sklican v New York shod zastopnikov organiziranih delavcev, ki jih je tri milijone. Bivši državni tajnik za zunanje zadeve, Bryan, je bil določen za govornika na tem shodu. — Bryan je imel namen, pojasniti, da je dolžnost Zedinjenih držav, ponuditi vojskujočim se državam svoje posredovanje in da je potreben kongres nevtralnih držav, da se vojni naredi konec.

Razglas.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju odredi z ozirom na sedanjí vojni čas iz vojaških ozirov do preklica sledeče:

1. Vse gostilne in kavarne, točilnice i. t. d. se morajo vsak dan ob 8. uri zvečer zapirati.

2. Prebivalstvo ima v času od 9. ure zvečer do 5. ure jutraj ostati v svojih hišah (stanovanjih). V svrhu opravljanja poljskih del, pa je dovoljeno zapustiti hiše že ob solnčnem vzhodu (4. uri jutraj).

3. Po 9. uri zvečer se morajo po hišah vse luči ugašati, ali pa vsaj okna tako zagrinjati, da ne pade noben svetlobni žarek na prosto.

Prestopki tega razglasa se bodo brezobzirno in strogo kaznovali.

Ta naredba stopi v veljavo dne 28. junija in velja za občine: Cerklje, Hrastje, Kranj, Mavčiče, Naklo, Preddvor, Predoslje, Selca, Smednik, Sorica, Stara Loka, Stražišče, Sv. Jošt, Šenčur, Škofja Loka, Velesovo, Voklo, Zminec.

DNEVNE VESTI.

Cesar za prlmorske begunce. Cesar je daroval 5000 K za primorske begunce. Kakor poroča korespondenčni urad, je izročil to svoto in pa lastni prispevek 1000 K prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef osebno cesarskemu namestniku v Trstu.

Povodom osvojitve Lvova se bo v znak veselja jutri ob 10. uri v tukajšnji župni cerkvi obhajala slovesna božja služba z zahvalno pesmijo.

Skupna ministrska konferenca. V petek se je vršila pod predsedstvom barona Buriana skupna ministrska konferenca, ki je razpravljala o raznih gospodarskih in finančnih vprašanjih ter ukrenila tudi vse potrebno za provizoričen budget prihodnjega proračunskega leta. Konferenca je trajala od 10. dopoldne do 8. zvečer.

Sedemdesetletnico svojega rojstva praznuje dne 4. julija t. l. c. kr. dvorni svetnik v pok. gosp. F r a n L e v e c, odlični slovenski pisatelj, pedagog, jezikoslovec, literarni zgodovinar, estetik, kritik, štilist, biograf in urednik. Fran Levec si je s svojim mnogostranskim in neutrudljivim delovanjem na različnih poljih slovenske javnosti iztekel nevenljivih zaslug za naš narod. O njegovem neumornem delovanju bomo spregovorili v prihodnji številki. Ljubljanski občinski svet je v svoji seji z dne 23. t. m. podelil slavlencu častno meščanstvo.

Padel je na severnem bojišču dne 19. maja 1915 major v pehotnem polku št. 70 Hugon Mally, rodом iz Kranja. Kot poveljnika dveh bataljonov ga je zadela pri nočnem napadu na ruske postajanke krogla iz strojne puške v glavo. Pokojnik je bil dolgo vrsto let učitelj na vojaškem vzgojevališču v Sarajevu. Ob izbruhu vojne pa je bil premeščen na kadetnico v Maribor, odkoder je prostovoljno odšel v bojne vrste, kjer je padel junaške smrti za domovino. Bodi mu lahka zemlja gališka!

Novo avstrijsko posojilo v znesku 305 milijonov mark. Kontrolna komisija državnega zbora za državne dolgove je imela sejo, v kateri je finančni minister baron Engel sporočil, da je prišlo med avstrijsko finančno upravo in nekim bančnim konsorcijem v Nemčiji do dogovora glede posojila v znesku 305 milijonov mark v istem zmislu, kakor je bila novembra meseca 1914 izvedena finančna operacija glede 200 milijonov mark. To posojilo ima predvsem namen, imeti za plačila v inozemstvu inozemska denarna sredstva na razpolaganje.

Odlikovanje. Kadet Vinko Zalokar, mediciner iz Kokre, od začetka vojne na severnem bojišču pri 3. polku tirolskih cesarskih lovcev, je bil te dni odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno II. vrste.

Vse poštne pošiljate, ki pridejo na Kranjskem k oddaji ali predaji so od 25. junija 1915 dalje podvržene cenzuri. To se daje z naslednjimi ukazili obče na znanje: 1. Pisma in denarna pisma se morajo odprta oddajati na pošto; 2. na vsakem pismu ali denarnem pismu, kakor tudi na vsaki poštni dopisnici morajo biti razločno zaznamovani ime in priimek in natančna adresa stanovanja do-

tičnega odpošiljatelja; pomanjljivo opremljena pisma se ne razpošiljajo; 3. strogo je prepovedano komu pisati o vojaških predmetih, če so tudi navidezno nedolžne vsebine, kakor: o dohodu in odhodu častnikov, o izvršeni nastanitvi vojakov itd. Razširjevalcem takih novic preti strogo kaznovanje tudi takrat, kadar te novice nimajo nobenega hudočnega namena; 4. ovojci se morajo odprto oddajati, tako da se poštni, oz. cenzurni uradnik more takoj o vsebini prepričati. Te ovojce zaprostranke v njegovi navzočnosti. Ovojem in denarnim pismom se nikakor ne smejo pridevati pismena naznanila. 5. Odrezki poštних spremnic in poštних nakaznic ne smejo obsezati nobenih pismenih naznanil. V interesu hitre razpošiljatve poštних pošiljatev, kakor tudi zategadelj, da se stranke obvarujejo škode in kaznovanja, se nujno priporoča izpolnjevanje predstojajočih predpisov.

Vojaki za poljska dela. C. in kr. korno poveljstvo je naročilo prideljenim trenskim poveljstvom za slučaj potrebe in v kolikor dopušča to vojaška služba, za poljedelska dela dati prebivalstvu možnost na razpolaganje. Vsak, kdor se poslužuje za opravljanje poljedelskih del vojakov, preskrbeti jih mora s primerno hrano. Odškodnine ni primoran plačati. Za slučaj potrebe naj torej županstvo ali pa posamezni poljedelci naprosijo najbližje trensko poveljništvo, ki ima že v tem oziru svoje informacije, da jim da potrebno število vojakov za poljedelska dela na razpolago.

C. kr. deželna vlada je z odlokom z dne 17. junija 1915 št. 14019 na podlagi § 2 odst. 3 ministrske naredbe z dne 8. maja 1915 drž. zak. št. 114 odredila, da sme izdajati dovoljenja za zakol oz. za nakup v svrhu zakola molznih in plemenitih krav, telic in skopljenih telet ter junic in volov odslej edinole podpisano c. kr. okrajno glavarstvo. To se daje na vsesplošno znanje s pristavkom, da je zadevne prošnje vlagati odslej izključno le pri c. kr. okrajnem glavarstvu in sicer ustno ali pismeno in priložiti vsa potrebna dokazila. Pričujoči razglas stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Na gorenjski železnici se je počenši s 23. t. m. vpeljal za osebne vlake tisti vozni red, kakor je bil pred binkoštim. Iz Ljubljane (južni kolodvor) odhajajo vlaki ob 6. uri jutraj, ob 9^h, 11³⁰ dop. in 6³⁰ zvečer. Ti vlaki vozijo iz Kranja naprej ob 6³⁰, 9³⁰, 12³⁰ in 7³⁰. Iz Kranja proti Ljubljani odhajajo vlaki ob 6³⁰ zj., 10³⁰ dop., 3³⁰ pop. ter 7³⁰ zvečer in priso v Ljubljano (južni kolodvor) ob 7³⁰, 11¹⁵, 4³⁰ in 8³⁰ zv. — Tudi za progo Kranj—Tržič je zopet vstopil v veljavo prejšnji vozni red.

Vnovič se opozarja, da so železniške proge, mostovi in druge v vojaškem oziru važne zgradbe po vojaki in prostovoljnih strelcih zastražene. V zadnjem času pripetile so se nesreče ker se ni na prvi poklic straže obstalo. Prebivalstvu se klič v spomin tuk. razglas z dne 2. avgusta 1914 št. 153/Mob., da se je namreč brezpogojno ukloniti poveljem na straži stoječih vojakov in da imajo straže zapoved na vsakega, ki se na prvi klic ne bi oglasil, streljati.

Novi dvekronski bankovci. Avstro-ogrška banka izda nove bankovce po 2 kroni; bankovci se bodo od sedanjih razlikovali le po tem, da bo papir boljši.

Stoletnice. Dne 9. junija je poteklo sto let, kar se je razšel dunajski kongres, izvršivši likvidacijo Napoleonovih ustanovitev. Ta kongres je napravil iz Avstrije največjo in najmočnejšo evropsko državo — takrat namreč Rusija kot konkurentinja ni prišla v poštev — a kar je kongres ustvaril, to so potem zgodovinski dogodki podrli. V sredo, dne 16. t. m. je bilo sto let, kar je cesar Napoleon I. izvojeval zadnjo zmago. Porazil je Pruse, ki jim je poveljeval Blücher, a ker jim ni mogel s primerno silo in naglico slediti, je bil 18. junija 1815. pri Waterloo od združenih Angležev in Prusov pod poveljstvom maršala Wellingtona poražen.

Slovensko Planinsko Društvo naznanja, da koči na Kamniškem sedlu in na Veliki Planini letos ne bosta odprti. Odprta in oskrbovana pa bo koč v Kamniški Bistrici. Ključ do koč na Veliki Planini se dobi pri Karlu Prelesniku v Stranjah; za koč na Kamniškem sedlu pa pri oskrbnici koč v Kamniški Bistrici.

Zažiganje kresov iz kateregakoli povoda ter zažiganje ognjev, kakor jih navadno zažigajo kosci, poljski delavci in pastirji, je strogo prepovedano. Prestopki te prepovedi se bodo najstrožje kaznovali.

Umrli je po daljši bolezni v Predlogu pri Radovljici gospod Tomaž Šušteršič, oskrbnik. Cenjeni rodбини naše srčno sožalje.

18letni črnovojniki lahko dobe pravico enoletnih prostovoljcev, če so obiskovali vsaj šesti razred kake srednje šole ali vsaj drugi letnik kakega učiteljskega. Prošnje je vložiti najkasneje sedem dni pred nastopom vojaške službe pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu.

Tragedija v planinski koči. Sin nekega posestnika iz Rožne doline je naznanil orožnikom na Črnučah, da je dne 7. t. m. napravil s svojo ljubico izlet v Kamniške planine, vlomil okno v Smidingerjevi koči in ostal tam z dekletom do 10. t. m. Ovaditelj je rekel, da je dekle najprej iz samomorilnega namena sama sebe ustrelila, a ker se

je slabo zadela in veliko trpela, je še fant nanjo oddal strel in jo usmrtil. Truplo dotičnega dekleta so našli v rečeni koči in tudi revolver.

Justifikacija Vojno sodišče v Gradcu je kot preko sodišče obsodilo v Ptuj vojak 17. pešpolka Valentina Sporerja radi rop na smrt na vešalih ter izključenje iz armade. Sporer je napadel v noči na 31. maj v družbi z nekim tovarišem pri Rogoznici posestnika Markeža ter mu vzel 154 K, nikljasto uro in več drugih drobnarij. Pristojni vojaški poveljnik je spremenil kazen obešenja v kazen ustreljenja. Obsojenemu Sporerju je preko sodišče v petek 18. t. m. ob en četrt na 4. popoldne sodbo razglasilo, nakar je bila kazen istega dne ob en četrt na 6. izvršena.

Oklic državne zveze ognjegascsev. Ognjegasna društva Avstrije! Ljubi tovariši! Po 33letnem zavezništvu je naš dosedanjí italijanski zaveznik Avstrijo zavratno napadel in tako stojimo sedaj v boju proti sedmerim sovražnikom. Naj ne bo zastoj poziv našega cesarja na njegove narode za najpožrtvovalnejšo obrambo in vsa ljudska moč naj bo združena v enem duhu s cesarjem in državo s prisego vse žrtvovati za sveto domovino. Naša ognjegasna društva morajo pač največ trpeti po vojnem pozivu in zgubila so skoraj povsod polovico, na mnogih krajih do tri četrtine svojega moštva. S tesnim srcem pričakuje ljudstvo na deželi poletnega časa, ko je pomoč ognjegascsev najbolj potrebna, in so orodja brez moštva brez moči. Potrebna je torej samopomoč! In to pomoč lahko prinese žene in dekleta! Ženska pomoč bo zelo velike koristi zlasti pri gonitvi ognjegasnih brizgalnic, pri polaganju cevi in donajanju vode, pri snaženju orodja in pri samaritanski službi. Zaradi tega se vsa občinska zastopstva nujno opozarjajo, da naj se žensko prebivalstvo pouči o ognjegasni službi in naj se upelje pravočasno potrebni pouk in odkaže delo. Gotovo ne bo ostal poziv na žensko moč brez uspeha in naše žene in dekleta naj posvete tudi na tem polju svojo nemajhno moč narodnemu blagru!

Zagotovitev kruha in moka iz nove žetve. Danes izide cesarska naredba, s katero se tako v interesu producentov, kakor konsumentov določa ponopol na pšenico, rž, ječmen, koruzo itd. Na podlagi te naredbe se bo na korist države zaplenilo vse novo žito, tudi vse staro žito in tudi vsa moka. Zaplenba ima ta učinek, da se žito in moka ne sme ne porabiti, ne zmleti, ne prostovoljno, niti neprostovoljno prodati. Naredba obsega tudi posebne določbe glede pivovarn, sladarn in tovarn za testenine. Zaplenba neha z dovolitvijo porabiti ali prodati žito, ali z odvzetjem, ali s tem, da zapade. Zaplenjeno žito in moko bo prevzemal vojni žitni urad, ki bo ustanovil v posameznih kronovinah podružnice. Ta urad je dolžan vse ponujeno mu žito, takoj v gotovini plačati. Če blaga takoj ne prevzame, plača na račun 50% cene. Lastnik mora svoje blago po določeni kupnini prepustiti rečenemu uradu. Kar se prodajalcu ne bo plačalo v gotovini, za to bo lahko dobil nakazila, na katera bodo denarni zavodi plačevali predume. Če bi lastnik svojega blaga ne hotel prodati vojnemu žitnemu uradu, bi se mu blago s silo odvzelo in se mu od cene odbilo 10%. Kupovalci bodo imeli posebne izkaznice. Kmetovalci bodo smeli od svojih pridelkov porabiti, kolikor je običajno in tudi za seme bo preskrbljeno. Cene za nakup žita in prodajne cene bo določila vlada. Pridelovalci so vezani, žito zmlatiti in se jim slama ne bo odvzela. Mlini bodo primorani, žito hraniti in mleti. Dosedanji predpisi glede krušnih nakaznic in glede peke kruha ostanejo v veljavi. Vojni žitni urad bo prevzemal tudi žito in moko iz Ogrske.

Avstrijsko mornariško društvo. Pokroviteljstvo nad Avstrijskim mornariškim društvom je te dni prevzel Njegova c. kr. Visokost nadvojvoda prestolonaslednik Karol Franc Jožef. To dejstvo bo v inozemstvu brez dvoma vzbudilo vso pozornost kakor jo vzbuja v monarhiji. Prevzetje pokroviteljstva v tako resnih in usodebagatih časih ne pomenja samo dejstvenosti dalekogleadne skrbnosti za pomorske interese avstro-ogrške monarhije, marveč tudi posebno odlikovanje mornariškega društva in priznanje njegovega trudapolnega uspešnega delovanja. Do 28. junija 1914, ko se je zgodil usodni atentat v Sarajevu je bil nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand mnogo let mogočen spešitelj te domoljubne družbe, za katere uspevanje se je vsikdar osebno prizadeval v nenavadni meri. Rajnemu cesarskemu princu zahvaljuje društvo določbo, da mora društvenega predsednika imenovati pokrovitelj. Že več nego deset let deluje Mornariško društvo na to, da si monarhija ustvari zadostna sredstva za obvladanje morja in krepko pospeši razvoj svojega trgovinskega plovstva. Ono je sordžavljane od vsega početka brez prestanka in z vso določnostjo opozarjalo na pomembnost morja, ki jo marsikdo pravilno ocenjuje stoprav šele, odkar je zabesnila svetovna vojna. Danes šteje Mornariško društvo preko 50.000 članov, ne samo v Avstriji, temveč po vsej Evropi, kakor tudi v prekomorskih deželah. Predsednik mu je princ Alfred von und zu Liechtenstein, podpredsednika

katere dele naše pozicije, od koder je deloma že zopet pregnan. V Vogezih smo krvavo zavrtili sovražne napade v dolini Fecht in južno od tam. Da se izognemo nepotrebnim izgubam, smo ponoči po načrtu izpraznili Metzeral, ki ga je bila francoska artilerija razstrelila v razvaline.

Izgube Francozov in Angležev.

Sovražniki so zaman nadaljevali svoje poskuse prodreti našo fronto severno od Arrasa. Angleške napadalne čete smo severno od kanala La Bassee popolnoma uničili, le posamezni vojaki so mogli zbežati nazaj. Francozi so vdrl v male dele naše sprednje pozicije, sicer pa smo njihove napade odbili. Krvave izgube nasprotnikov na tem bojišču odgovarjajo onim v bitki v Champagni.

Ponesrečena francoska torpedovka.

Iz Cherbourga poročajo, da je francoska torpedovka 331 zadel šest milj severozapadno od Brfleurja skupaj z angleškim parnikom „Arleya“. Torpedovka 338 je skušala torpedovko 331 zavleči v pristanišče. Vsled razburjenega morja so se vrvi potrgale. Tudi danski parnik „Sjold“ je skušal spraviti ponesrečeno torpedovko na varno, a se mu ni posrečilo. Neka stena se je vdala in torpedovka se je potopila. Šest mož posadke je utonilo.

Boji za višino Loretto.

Po pariških poročilih so se razvili boji na višini Loretto v velikansko bitko, na kateri se udeležujejo vse vrste orožja. Francozi skušajo z vsemi silami zavzeti Neuville. Vojaki se bore s hrabrostjo in zaničevanjem smrti. Moč francoskih čet je neznana, gotovo pa jako velika. Tudi Nemci dobivajo vedno nova ojačenja. Francoski vojaški krogi so minenja, da je odvisna od izida bitke na višini Loretto usoda cele severne Francije. Boji se neprenehoma nadaljujejo. Izgube so na obeh straneh velikanske.

Nemško-angleška vojna.

Napad Zeppelinov na angleško obal.

V noči od 15. na 16. junija so izvršili nemški mornariški zrakoplovi napad na severovzhodno angleško obal. Bombardirali so neko utrjeno pristaniško mesto ter zažgali tako nekaj industrijskih naprav, ki so deloma uničene. Zrakoplove so močno obstreljevali, zlasti neka obrežna baterija, katero pa so zrakoplovi napadli in prisilili, da je umolknila. Zrakoplovi so ostali nepoškodovani.

U 29 potopljen.

Wolffov urad poroča: Neki angleški parnik, ki je vozil pod švedsko zastavo, je potopil naš podmorski čoln U 29.

Angleška oklopna križarka torpedirana.

Dne 20. junija je napadel eden izmed naših podmorskih čolnov približno 100 morskih milj od Firth of Fortha neko angleško oklopno križarko, kakor se zdi, razreda Minotaur. Torpedo je zadel. Podmorski čoln pa ni mogel več opazovati učinka. Angleške križarke tipa „Minotaur“ so zgrajene v letih 1906 in 1907. Velike so 14.600 ton, armirane s 4/23 cm, 10/19 cm in 16/76 cm topovi, ter razvijajo brzino 23 milj. Posadke štejejo po 704 mož.

Nemško-ruska vojna.

Boji Mackensenove armade.

Dne 19. in 20. junija so vjeli na bojišču med Janowom in severno od Magierowa okroglo 9500 Rusov ter ugrabili 8 topov in 26 strojnih pušk. V okolici severozapadno od Szawel in vzhodno od gorenje Dubisse se je ponesrečilo več deloma od močnejših ruskih sil izvršenih napadov.

Položaj na severnem Poljskem.

Odbili smo ruske napade na Szawle in Augustow. Lastni sunki manjših oddelkov so povzročili osvojitve sovražnih prednjih pozicij pri Budih, Przysilkah in Kalezii vzhodno od ceste Przasnysz — Misczynice. Južno od Pilice so zavzele čete generalobersta Woyrscha v zadnjih dneh več sovražnih sprednjih pozicij.

Ruski napadi pri Szawlih, ob Dawini in v odseku Szlawanta so bili odbiti. Južozapadno od Kalvarije je bila vas Wolkowizna v naskoku zavzeta.

Ruski notranji minister odstopil.

Ruski notranji minister Maklakov je demisioniral. Za upravitelja ministrstva je imenovan Serbašev.

Monopol na kavo v Rusiji.

Kakor poroča „Temps“, namerava ruski finančni minister vpeljati monopol na kavo, katerega donesek se je proračunal na leto na 20 milijonov rubljev.

Turčija proti tripelententi.

Boj za Carigrad.

Turško uradno poročilo.

Na dardanelski fronti pri Ari Burnu je naša artilerija 14. t. m. večkrat zadela. Sovražnik je imel težke izgube. Naše obrežne baterije so bombardirale transportne ladje, taborišče in hangarje pri Sedil Bahru. Neki naš aeroplan je opazil v zalivu Kefalo oklopnico tipa Agamemnon, na katere krov so pluskali valovi in katere dimnik in jambor sta bila popolnoma v vodi. Ob dardanelski fronti je uničila naša artilerija pri Ari Burnu sovražne pozicije za strojne puške. Neki naš polk na desnem krilu je iztrgal sovražniku del njegovih jarkov ter jih zasedel. Od 14. junija uporablja sovražnik eksplozivne projekte, ki razširjajo dušične pline. Po zanesljivih zasebnih obvestilih iz Dardanel so morali Angleži in Francozi vsled uničevalnega streljanja anatoskih obrežnih baterij preminiti svoje artiljerijske pozicije.

* * *

Črnogorci pred Skadrom.

Glavna sila črnogorske armade ostane blizu Taraboša. Eden oddelek je zasedel nekatera sela, drugi oddelek Šala Šoši, tretji je prokoračil Bojano ter zasedel kraje in pozicije pri Lješu, cesto na Skader in gorovje Punta nera, ki dominira pri stanišče Meduo.

* * *

Venizelosova zmaga na Grškem.

Kakor znano, je pri volitvah na Grškem zmagała stranka bivšega ministrskega predsednika Venizelosa. O vtisu, ki ga je ta zmaga napravila na Francoskem in v Italiji poročajo dunajski listi sledeče: Italijansko časopisje se na vso moč veseli zmage grške akcijske stranke in diplomatične skrbi zaradi severnega Epira so pozabljene. Časopisje zaupa Venizelosu, ker ga je že San Giuliano imenoval moža, s katerim se da o državnih interesih govoriti z višjega stališča in ne samo iz stališča kratkovidnega egoizma. Italijansko časopisje upa, da pomeni Venizelosova zmaga pri volitvah poraz ministrstva Gunaris, ter da bi pospešila sporazumljenje Grške z Bolgarsko ter provzročila, da bodo balkanske države stopile na stran Anglije, Francije, Rusije in Italije. Francosko časopisje proglašča Venizelosovo zmago za velik dogodek. Kake bodo posledice te zmage, se sedaj še ne ve, bržčas pa se začne nova pogajanja. Iz Aten poročajo: Zdaj je dognano, da je stranka Venizelosa pri volitvah dosegla 186 mandatov; vseh mandatov je 316. Venizelos zahteva naj se takoj skliče parlament in naj odstavi ministrstvo Gunaris, kar pa se zaradi bolezni kralja ne more zdaj zgoditi. Venizelos prevzame kmalu vodstvo svoje stranke in pozneje ministrstvo. Kake name ne ima glede stališča Grške v sedanji vojni, ni znano; sodi se, da bo postopal previdno. Na 27. t. m. je sklicana konferenca Venizelove stranke, ki naj zavzame napram politiki Grške definitivno stališče.

* * *

Ameriška trgovinska bilanca.

Kabinetni tajnik za trgovino Redfield je poročal kabinetu, da je aktivna trgovinska bilanca Zedinjenih držav od avgusta 1914 do 26. maja 1915 dosegla brezprimerno višino 900 milijonov dolarjev. Depoziti hranilnic in bank države New York so kljub vojne v zadnjem letu narasli in so znašali v celem dve milijardi dolarjev.

* * *

Odgovor Bolgarije ententi.

Ministrski predsednik Radoslavov je obiskal poslanske entente. Obiski so veljali po novejših poročilih iz Solije kot od Bolgarske odločen odgovor na predloge entente. Odgovor nanovo naglašča, da obstoja odličen interes Bolgarije na tem, da ostane Bolgarska nevtralna. Bolgarija pa je vendar pripravljena, spremeniti svojo politiko če Rumunija, Srbija, Grška in Turčija takoj odstopijo od entente v zadnji noti obljubljeno ozemlje. To bi bila cela Dobrudža, cela Macedonija, Kavala, Solun, Enos in Midija.

* * *

Delo podmorskih čolnov.

Reuterjevo poročilo: Parnik „Punisian“ iz Norwecha je bil od nekega nemškega podmorskega čolna v bližini Pakelfielda torpediran ter je nasedel na obal. Posadka se je rešila. — Neki ribiški parnik iz Geestemunda je bil severno od Hanstholma od nekega angleškega čolna torpediran. Posadko so rešili. — Oklopna križarka „Roxburgh“ je bila dne 20. junija v Severnem morju zadeta od nekega torpeda, ki je pa ni resno poškodoval. Ladja je zamogla z lastno paro nadaljevati svojo vožnjo. — Neka finska ladja je bila v

torek južno-vzhodno od otoka Fair od nekega nemškega podmorskega čolna potopljena. Posadka je dobila 15 minut časa, da se je rešila v čolne. Nato so bile izstréljene na ladjo tri granate. Ladja pa se je šele potopila, ko jo je zadela neka bomba. Moštvo se je pozneje rešilo na neki danski parnik, ki je posadko prepeljal v Lerwick.

* * *

Nova pogojanja med Romunijo in Rusijo.

Kakor javlja „Kölnische Ztg.“, poroča milanski „Secolo“, da so pogajanja med Romunijo in Rusijo stopila v nov stadij. Prva pogodba minulega meseca septembra je dovolila Romuniji zasedenje avstrijskih pokrajin z romunskim prebivastvom. Po vstopu Italije v vojno je poslala Romunija Rusiji noto, v kateri zahteva ogrski Banat do Donave in Tise, kakor tudi Bukovino do Pruta. Minister Sasonov je na to opozarjal na narodne interese Srbije v zapadnem delu Banata in na interese Rusov v gotovih delih Bukovine ter predlagal druge meje. V Bukarešti so smatrali te ruske predloge za nezadostne. Izjavili so, da morajo smatrati ruske predloge kot nespremenljive, ker morajo imeti sigurne meje. V Banatu je okrog 700.000 Romunov in samo 200.000 raztreseno stanujočih Srbov. Od zahtev glede Bukovine pa da Romunija ne more na noben način odstopiti. — V Petrogradu so dali Romuniji na to obsežnejše obljube. Pred enim tednom so se pričela zopet pogajanja, ki so dolgo časa mirovala, na podlagi mnogo ugodnejših ponudb za Romunijo.

Manifestacije za mir v Bukarešti.

„Az Est“ poroča iz Bukarešte: V nedeljo sta se vršili dve veliki manifestaciji, pri katerih se je glasno protestiralo proti agitaciji agentov za tuje interese. Prvo manifestacijsko zborovanje se je vršilo dopoldne in so se vsi govorniki obrnili v svojih govorih proti Filipescuju in Take Jonesceju. Sprejela se je resolucija, da naj se vpelje zopet reden uvoz in izvoz. Protestiralo se je proti tujim agitatorjem ter se izreklo končno kralju in vladi zaupanje. Popoldne se je vršilo slično zborovanje, pozneje pa socialistično zborovanje z istim namenom.

Italija in Romunska.

„Tägliche Rundschau“ javlja iz Lugana: Florentinski „Nuovo Giornale“ priobčuje zanimiva telegrama, ki sta si jih poslala italijanski senator De Sanetis in romunski minister notranjih del. De Sanetis je v svoji brzojavki izrazil upanje, da se bo Romunija borila ob strani Italije. — Romunski minister je nato odgovoril: Velike države se, zaupa joč v svojo silo, lahko hitro odločijo, male države pa imajo dolžnost, da si odločbo stokrat premislijo in preudarijo svoje želje. Velike države zadržujejo pogreški samo nekaj časa v njihovem razvoju male države pa pogreški lahko uničijo.

Kdaj bo konec vojne?

Listi poročajo: Jules Guesde, minister brez portfelja, je pred kratkim obiskal na pol razdejano mesto Béthune, kjer je zdaj mnogo sto ljudi iz Dunquerque in iz Utrechta. — Kakor njegov tovariš, minister notranjih del Jules Maloy, je moral Guesde odgovoriti na vprašanje: Kdaj bo konec vojne? Maloy je takrat rekel, da vlada ne misli na kako zavojevano vojno, Guesde pa je sedaj rekel: Tako jaz, kakor moji tovariši uvažujemo možnost hitrega častnega miru, ki nam bo dal jamstva proti vsakemu novemu napadu in bo dal celemu svetu gotovost, da ne pride zopet do take vojne, kakor je bila sedanja. Lahko vas zagotovim: Najkasneje v treh mesecih se odloči usoda Evrope, najkasneje koncem septembra bomo videli jasno. Dim topov se bo razpršil vsled zapovedujoče zahteve: mir. — Mnogi francoski listi so to izjavo pozdravili z veseljem in rekli, da Francija druge zimske vojne ne prenese. Drugi listi pa zopet napadajo socialistične ministre.

Vesti o miru.

Milanski korespondent lista „Neue Züricher Zeitung“ izve od nekega, v vatikanskih krogih dobro znanega zastopnika, da bodo v kratkem dospele v Švico razne politične osebe četverozvez in centralnih držav, da se bodo neobvezno pomerile o temeljnih mirovne konference. — Ta sestanek se bo izvršil na incijativo Wilsova. — „Frankfurter Zeitung“ prinaša iz Berlina brzojavko, ki energično dementira to vest.

Zedinjene države severoameriške kot posredovalke za mir.

Reuterjev urad javlja iz Filedelfije: Zastopnik ameriških trgovskih zbornic Edvard Filena je izjavil na seji mirovne lige, kateri je predsedoval bivši prezident Zedinjenih držav Taft, da bodo že v prihodnjih tednih Zedinjene države v položaju, priti na jasno, kako se naj v Evropi sklene mir. Če se Zedinjene države zavzamejo za pravice svojih državljanov na morju, bo to pomagalo, doseči

sta general pehote Emil pl. Vojnovič in Nikola grof Des Fours. Predsedništvo tvorijo možje iz vseh krajev javnega življenja. Krajevne skupine ima Mornariško društvo tudi pri nas na Slovenskem, tako n. pr. v Ljubljani, v Novem mestu, v Idriji, itd. z razveseljivo rastočim številom članov iz vseh slojev obeh narodnosti.

ZADNJE VESTI.

Mikolajow, Żydaczow, Sandomierz in Ostrowiec v naših rokah.

Splošni položaj v vzhodni Galiciji se ni izpremenil.

Vzhodno in severno od Lvova se vrše boji z močnimi ruskimi zadnjimi četami.

Ob Gorenjem Dnjestrju smo osvojili Mikolajow in Żydaczow. Od tega mesta ob reki navzdol so prodrele zavezniške čete na več krajih v ljutih bojih na severni dnjestrski breg.

Med Vislo in Sanom nadaljuje sovražnik svoje umikanje.

Severno od Visle smo vrgli ruske zadnje čete čez Kamiemo nazaj. Naše čete so zasedle Ostrowiec in Sandomierz.

Boji Linsingenove armade. — Rusko umikanje ob Visli.

Armada Linsingen je prekoračila Dnjestr. Med Haliczem katerega sovražnik še drži, in Zuraunem se nahaja v ljutem boju na severnem bregu Dnjestra.

V sosednem prostoru do okolice vzhodno od Lvova in Zolkiewa se zasledovanje nadaljuje.

V kotu med Sanom in Vislo so se Rusi umaknili za odsek reke San.

Tudi na levem bregu reke Visle južno od Ilce se izogibajo proti severu.

32 3—2

Ženitna ponudba!

Vdovec, posestnik in gostilničar v prometnem okraju, brez otrok se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično oziroma vdovo brez otrok od 35—40 let staro, ki bi imela veselje do gospodinjstva in gostilničarske obrti, ter nekaj premoženja. Resne ponudbe s sliko naj se blagovolijo poslati na upravnništvo „Save“ št. 23.

Med dobrimi najboljše so
Puch-kolesa
Pfaff
šivalni stroji
Ugodne cene in plačilni pogoji.
IGN. VOK
Zaloga šivalnih strojev in dvokoles
LJUBLJANA, SODNA UL. št. 7.
zraven sodnije.

Položaj na severnem Poljskem.
Severo-vzhodno od Kuršanov so pustili Rusi pri nekem od nas odbitem napadu čez sto vjetnikov v naših rokah.

Ob Omulewu je imel nemški sunek za posledico zavzetja vasi Kopaczyska.

Artiljerijski boji na italijanski fronti.

Na koroški meji smo zavrtili pri Malem Palu napad močnih italijanskih čet. Sicer so se vršili na tej in na tirolski meji le topovski boji.

V krnskem ozemlju vlada mir, ob Soči se vrši ljut artiljeristični boj.

Italijanski napadi pri Gradišču in Tržiču so se ponesrečili.

Spomin na Custoizzo.

Z južnega bojišča poročajo dne 24. junija: Danes so slavile naše junaške čete spomin na Custoizzo. Dne 24. junija 1866. je porazil nadvojvoda Albrecht na gričih pri Custoizzi nadmočno talijansko armado ter izvojeval slavno zmago nad sovražnikom.

Častniki so opozarjali danes svoje čete na ta slavni dan in naši topovi so grmeli še ostrejšje naše puške so pokale še odločnejše v proslavo onega dne, ko je doživela italijanska armada isto usodo, katero ji pripravljajo naše čete tudi v tej vojni.

* * *

Politika Bolgarske.

Podpredsednik sobranja Mančolov se je izjavil napram nekemu dopisniku, da smatra zunanje-politično situacijo Bolgarske za izborni. Razmerje napram Nemčiji je odkrito in prijateljsko. Turčija je celo pripravljena k nekaterim žrtvam. Turčija ne bo premagana, marveč se bo v Kavkazu še povečala in bo tudi v bodoče potrebovala mogočne prijatelje. O bitkah v Galiciji je rekel Mančolov, da so bili Rusi zlomljeni, kakor so zaslužili. Zmaga centralnih držav je prišla ravno o pravem času, da učinkuje na naše „ruske prijatelje“ kakor curek mrzle vode. Nas zmaga le veseli. Kajti je najboljšje znamenje za to, da bomo dosegli svoj cilj.

Padel je na okrvavljenih galiških tleh junaške smrti
za domovino bataljonski poveljnik, gospod
Hugon Mally
c. in kr. major v c. in kr. Petrovaradinskem pehotnem polku št. 70.
Preminul je dne 19. maja t. l. v 52. letu svoje dobe.
Časten mu spomin!
V Kranju, dne 24. junija 1915.
Inženir Julij, topničarski polkovnik Oton,
gimnazijski profesor dr. Ernst
bratje.
Berta Klemenčič
Ida Mükusch
sestri.

Ceniki na zahtevo zastoj.

30

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15

priporoča svoje najbolj priznane šivalne stroje za pletenje (Strickmaschinen) in pisalne stroje.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI PRESERNOVA ULICA št. 3.

8 12—8

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

brez odbitka.

Denarnega prometa do konca leta 1914
vlog
rezervnega zaklada

740 milijonov kron,
44 mil. 500 tisoč K,
1 mil. 330 tisoč K.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

brez odbitka.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7 52-9

Spominjajte se vsi „Rdečega križa“.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-25

! Poletje!

**Naistarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

2 52-25

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, ševijotov, kamgarnov in lodnov, platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

1 12-22

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
378.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5¹/₂% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 337 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4¹/₂ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem **uraduje**

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.